

DIN OLYMPIA SOLIE...

Toate au fost ca într-o pornire de basm și de legendă.

Demult, foarte demult, în munții frumoși ai Eladei, nemuritorii zei au pus la cale întreceri...

Și aceste întreceri, peste vremi, s-au transformat în Jocuri Olimpice. De unde își trag sorgintea, cine este întâiul care le-a zămislit, care este pământul ce le-a găzduit? Se presupune că e de la Ahile pornire...

„Cea mai timpurie relație despre întrecerile grecilor a apărut în *Iliada* lui Homer. Ahile a fost primul care ar fi organizat competiții de alergări, curse de care, pugilat și lupte – evenimente legate de ritualurile religioase, în memoria prietenului său Partoclu, ucis de Hector în fața porților Troiei.” Se mai crede „...că locul primelor concursuri ar fi fost Elida, unde rege era Aitliu, de la care, unii consideră că ar proveni și etimologia substantivului „atlet”.

Aceste afirmații le-am desprins din prefața cărții semnată de Efim Josanu **Cartea Jocurilor Olimpice***. Un titlu pe cât de simplu, pe atât de sugestiv. Cartea a apărut la SA „Tipografia Reclama”, în anul 2008, într-o frumoasă colaborare: Efim Josanu – autor de proiect și responsabil de ediție; Ana Manole – editor, lector, design, prepress; Emilia Ghețu – redactor. O echipă de jurnaliști înzestrați cu harul cuvântului, dar și cu o bogată experiență în domeniu.

* Josanu, Efim. *Cartea Jocurilor Olimpice: Cronici. Portrete. Reflecții* / Efim Josanu; cop. Nicolae Sârbu. – Chișinău : SA „Tipografia Reclama”, 2008. – 640 p.

Un volum masiv, însumând peste 600 pagini, care cuprinde un bogat material factologic, date, cifre, tabele și un variat colaj fotografic. Structurată pe capitole, cartea ne poartă prin istoria jocurilor olimpice de la începuturi și până în prezent. **Începutul mării aventuri, Atena, 1896, Ediția I** – astfel și-a intitulat autorul primul capitol. Toate cele 29 de capitole cuprind istoria Jocurilor Olimpice cu specificul țării unde se desfășoară.

Sunt reproduse medaliile – avers și revers –, însoțite de comentariile de rigoare. Găsim aici și un tabel de o incontestabilă valoare – **Tabel recapitulativ (medalii)**, cu următoarele rubrici: *locul, țara, aur, argint, bronz, total*, care reprezintă clasamentul țărilor participante și numărul de medalii obținute la ediția respectivă. Este de remarcat și introducerea pe care o face autorul la începutul fiecărui capitol cu genericul **Momente semnificative**, unde sunt înșiruite evenimente senzaționale, neprevăzute, surprize de tot genul, care, de regulă, se produc în orice timp și orice spațiu, chiar dacă pregătirile au decurs cu succes. Cu lux de amănunte autorul descrie ceremonia de deschidere și de închidere a Jocurilor Olimpice din țara respectivă.

Lucrarea mai conține informații despre participările Republicii Moldova la Jocurile Olimpice, cu începere din anul 1960, la Roma, ediția a XVII-a, toate inserate la rubrica **Olimpicii (Participanți la Jocurile Olimpice)**.

Informații deosebit de utile pentru specialiștii din domeniu pot fi găsite la

compartimentele **Națiuni și coduri olimpice** și **Caseta tehnică**. Date exacte, cifre verificate, biografii ale campionilor olimpici, cu tot cu poze și comentarii. Toate acestea i-au solicitat autorului o muncă enormă de cercetare, de verificare, depistare și regăsire a informației. Așezată cronologic, într-un limbaj accesibil, cu vădită tentă publicistică, cartea te prinde de la început. Te captivează din prima. Lectura devine o adevărată revelație.

Începând cu capitolul XXI, intitulat **Montreal, 1976, Ediția a XXI-a**, toate celelalte vor conține și câte o mascotă, reprodusă în imediata vecinătate a medaliilor, care este însoțită și de un comentariu.

Și până acum îmi mai stăruie în memorie minunatul ursuleț Mișa, care a servit drept mascotă pentru Jocurile Olimpice, ediția a XXII-a de la Moscova, din anul 1980. Inspirat din poveștile pentru copii ale lui Viktor Cijikov, memorabila mascotă a purtat noroc Uniunii Sovietice și i-a adus o victorie fără precedent: 195 de medalii, inclusiv 80 de aur, 69 de argint, 46 de bronz. Atât a putut „acapara” faimosul ursuleț Mișa. Capitala Rusiei a găzduit 80 de țări, 5179 de participanți. „Eram în mijlocul evenimentelor de atunci, își amintește Efim Josanu, și multe lucruri le cunoșteam din interior. Recunosc cu toată sinceritatea, am pregătit în cadrul emisiunilor televizate și la radio multe comentarii, analize, știri desfășurate despre tot ce viza tema și oamenii implicați în pregătirile pentru Olimpiada-80. Eram purtătorul entuziast al idealului olimpic, ca și colegii mei de atunci... Între timp, se apropia ziua când din vechea Olympie va porni spre Moscova făclia aprinsă, după tradiție, în templul zeiței Hera... Ea va traversa și Basarabia”. Cu mult drag, autorul vorbește despre Mihai Buiuc, cel mai bun judocan de la noi, care a preluat flacăra olimpică de la sportivii români pentru a o transmite lui Piotr Bolotnikov, campion olimpic, medaliat cu aur pentru o strălucită victorie la proba de 10

mii de metri, repurtată la Roma, în 1960, unde a reprezentat URSS. Astfel de evenimente emoționante găsim, în toate, dar absolut în toate capitolele cărții.

Această carte nu este doar o simplă cronică a Jocurilor Olimpice; e mai mult de atât. Este o adevărată enciclopedie, atent elaborată și bogat comentată. De aici și întrebarea: cine altul, decât Efim Josanu, o fi având dreptul de a scrie o astfel de carte, atât de binevenită, atât de necesară? Vasta experiență în domeniu: comentator sportiv al Redacției principale de informații a Televiziunii, realizator de emisiuni TV cu tematică sportivă, șef de secție sport în Redacția unită de informații a Radio TV, redactor-șef al Redacției pentru cultură fizică și sport a Comitetului de Stat pentru Televiziune și Radio; redactor-șef al Redacției Actualități **Mesager** a Televiziunii Naționale a Republicii Moldova și al Redacției de emisiuni TV matinale. Scenarist, realizator al emisiunilor de autor și prezentator al programului „O duminică cu noi”; autor al documentarului „Vive le sport”, premiat la Festivalul de filme documentare din orașul Berlin; președinte al Comitetului Național Olimpic al Republicii Moldova. Toate acestea îi acordă autorului dreptul moral și profesional de a-și imprima numele pe coperta cărții. Aici țin să deschid paranteza, pentru a face următoarea remarcă: coperta, realizată de către Nicolae Sârbu, este întocmai pe potrivă conținutului. Între copertele acestei relevante lucrări stă așezată munca de o viață a redevabilului jurnalist, comentator sportiv Efim Josanu. O muncă uriașă, care presupune cunoștințe, experiență în domeniu, dar și curaj.

Important era să vină cel care să nu poată să nu aibă acest curaj.

Dar și talent.

Or, toate acestea poartă un singur nume **Efim Josanu**.

Tamara COTOMAN,
bibliotecar principal, Biblioteca
Universității de Stat de Educație Fizică
și Sport

P.S. Abia intrată în patrimoniul bibliotecii noastre, cartea se bucură de priză la cititori. Așezată frumos pe rafturi, ea ne va îmbogăți colecția și va fi de un real folos pentru studenți și profesori, dar și pentru toți acei interesați de istoria jocurilor olimpice.

Și pe această cale ținem să-i mulțumim domnului Efim Josanu pentru mărinimosul gest de a ne fi dăruit cele cinci exemplare de carte. Se poate afirma cu certitudine că noua sa apariție editorială **Cartea Jocurilor**

Olimpice, este unică de acest gen cu acoperire națională, fiind și o realizare de pionierat în arealul cultural și sportiv de la noi. Îi dorim autorului pană ușoară și alte noi cărți, tot atât de valoroase, tot atât de necesare. Iar acest excepțional proiect, pe care tot Domnia Sa l-a inițiat, să fie unul de bun augur și cu bătaie lungă.

Magistrul și-a făcut datoria!

T. C.

LECTURI ZIDITOARE DE SUFLET

- *Viața de căsnicie este binecuvântată de Însuși Dumnezeu. Trebuie numai să existe de ambele părți credință, iubire de pace. Viața monahală nu se potrivește oricui, întrucât este grea. N-o pot trăi toți. (Sf. Serafim de Sarov)*
- *Ori de câte ori dai un sfat soției tale, întotdeauna să începi prin a-i spune ce mult o iubești. (Sf. Ioan Gură de Aur)*
- *Dacă fratele tău a păcătuit, acoperă-l cu haina ta. (Sf. Isaac Sirul)*
- *Precum cel bolnav de lepră îl molipsește pe cel curat, tot astfel legăturile cu cei răi strică și corup pe oamenii buni. (Sf. Ioan Gură de Aur)*

Am spicuit aceste înțelepte gânduri din culegerea *Cugetări duhovnicești. Din înțelepciunea sfinților** (vol. 1) – o apariție

recentă la Editura „Epigraf”. Concepția cărții și selecția cugetărilor aparțin Alei Rusnac, redactor de carte la editura respectivă, o fire evlavioasă, pătrunsă de credință în Dumnezeu, enoriașă a Bisericii „Sfântul Dumitru” din sectorul Botanică al capitalei.

La selectarea cugetărilor alcătuitoarea a consultat numeroase izvoare, fapt ce îl denotă ampla bibliografie de la sfârșitul cărții. Cea mai mare parte a cugetărilor sunt extrase dintr-o valoroasă colecție, *Filocalia*, o enciclopedie ortodoxă a rugăciunii și vieții spirituale, în 12 volume, tradusă din greacă de către unul dintre cei mai mari teologi ai sec. XX, părintele Dumitru Stăniloae (1903–1993). Alcătuitoarea a studiat și alte cărți din același registru: *Din frumusețile viețuirii creștine; Din învățătura Sfinților Părinți. Antologie de texte patristice; Mărgăritarele Sfântului Ioan Gură de Aur; Noi minuni ale Sfântului Ioan de San Francisco; Învățătura Sfinților Părinți despre boală; Cum să biruim depri-marea etc.* A citit, de asemenea, și viețile sfinților.

* *Cugetări duhovnicești. Din înțelepciunea sfinților* / selecție: Ala Rusnac, vol. I. – Chișinău : Epigraf, 2009. – 272 p.